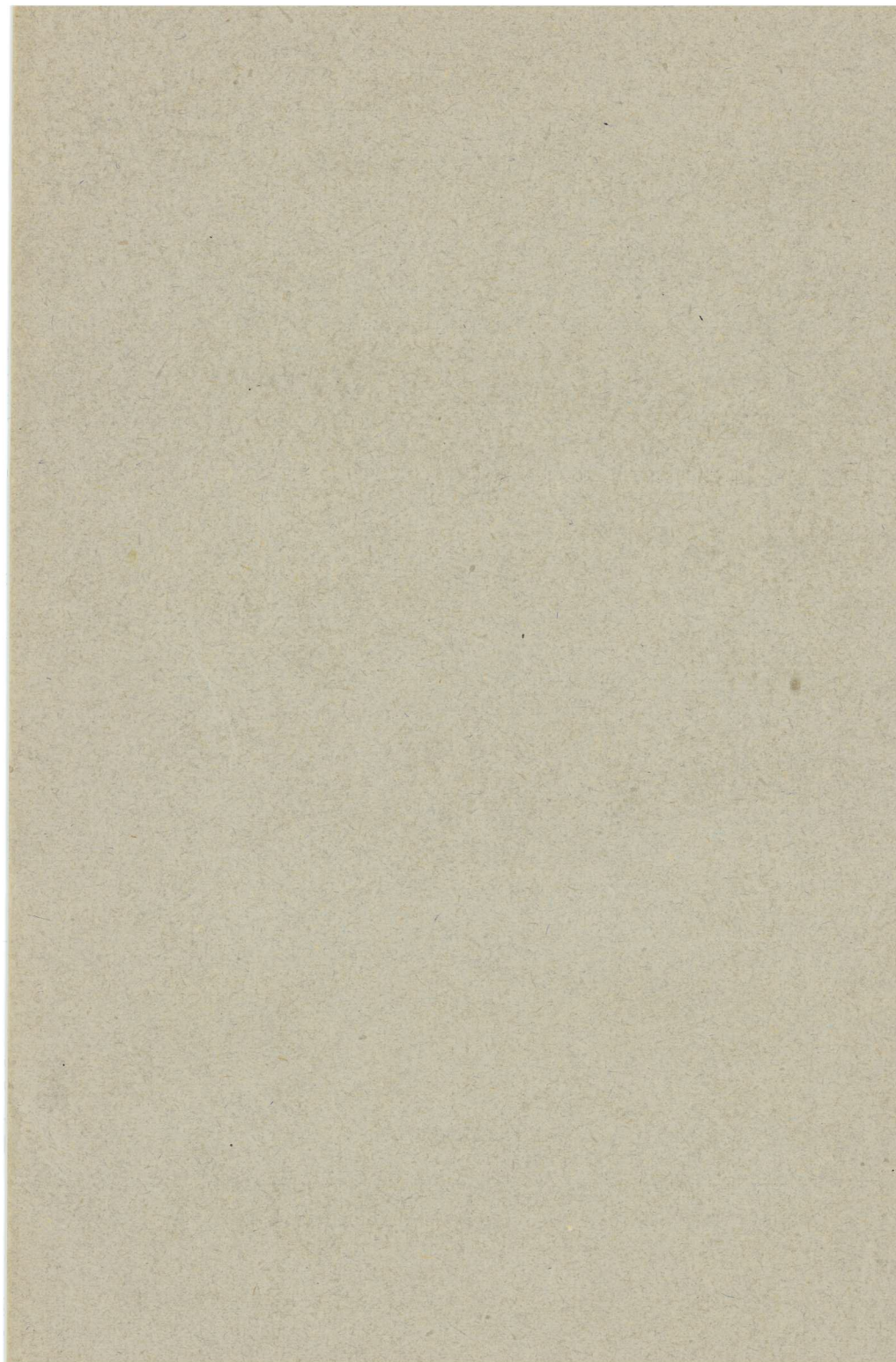

Medlemsskrift nr. 10.

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

GRIMSTAD.
LILLES-GRIMSTAD-POSTENS BOKTRYKKERI.
1930.

Medlemsskrift nr. 10.

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

GRIMSTAD.
LILLES.-GRØMSTAD-POSTENS BOKTRYKKERI.
1930.

Årsskrift for
Grinstad Byggeselskab

Redigert av H. Terland.

KARL O. KNUTSON.

Ved kemner Knutsons død mistet 3 av vaar bys kulturelle institusjoner sin formann og sin ledende og drivende kraft.

Selskapet for Grimstad Bys Vel blev til paa hans initiativ i 1920 og er i løpet av faa aar blitt en faktor av betydning innen vaar by. Det raader nu over kapitaler og eiendommer til en verdi av vel kr. 100 000.

Treplantningskomiteen har under hans ledelse utført en rekke arbeider av den største viktighet for byens forskjønnelse.

Ibsenapoteket og Bymuseet har han praktisk talt alene

innredet og ordnet og skaffet de anselige samlinger de nu raader over.

Knutson stod i flere henseender uten nogen likemann blandt byens borgere.

Ingen var som han istand til med seig energi aa gjennomføre planer som var undfanget i impulsiv og idealistisk begeistring.

Utpreget stemningsmenneske som han var og derfor subjektiv av lynne kunde han vekke opposisjon og møte motgang og lide skuffelser; men hans enestaaende evne til aa rive andre med sig sviktet sjelden; den tvang selv motstrebende og oprindelig uvillige til aa gi sig inn under hans førerskap.

I de siste 5—6 aar trakk Knutson meningsløst store vekslers paa sin arbeidsevne og sin livskraft, syk som han var og ansatt i en meget krevende kommunal stilling.

Hvad han utenom sitt virke i de ovennevnte tre institusjoner har ydet av tid, omtanke og personlig arbeid som formann i redaksjonskomitéen for Grimstad Bys Historie, vet bare hans medarbeidere i dette bredt anlagte og utførlige verk.

Karl O. Knutson var født og opvokset i Fjære sogn, sønn av verftsformann og skibsbygmester Andreas Knutson. Efter konfirmasjonen kom han først paa foged Magnus' kontor, derefter til skibsrederne Bernt Einersen og Fredrik Smith-Petersen, blev saa revisor i Agders Assuranceforening og Sparebanken og endelig byens kemner i 1902. Han blev gjennom alle aar meget benyttet i det kommunale virke og i en rekke foreninger som arbeider for samfundsoppgaver og nasjonale saker, som avholdssak, ungdomssak, forsvarssak. Han døde 64 aar gammel den 8. september 1929 efter en operasjon i Kristiansand.

Uten annet grunnlag enn det en god landsskole kunde gi ham, arbeidet Knutson alltid videre paa sin utdannelse. Levende interessert for historie og litteratur tilegnet han sig ved en utstrakt lesning og takket være en udmerket hukommelse kunnskaper langt utover det almindelige; hans allsidige lokalhistoriske kjennskap, til vaar by og egn, var visstnok, i de senere aar i all fall, uten noget sidestykke.

Der var noget festlig over Knutson naar han var i det rette lag. Hans ansikt kunde straale av glede og begeistring, og hans vakre dype stemme faa en sjelden

varm klang. Som festtaler og opleser stod han vel uovertruffen blandt oss. Han eiet en ganske betydelig lyrisk aare, som ofte gav sig uttrykk i velformet og umiddelbart følt poesi.

Han savnes i vaar by, utenom familien vel mest av dem som har faatt fordelt mellem sig de mange forskjellige opgaver som fengslet ham saa sterkt, og som han skjøttet paa en saa fortrinlig maate.

Aarsberetning for 1929.

Medlemstall.

Selskapets medlemstall er som i det foregaaende aar 92, hvorav 84 er livsvarige og 8 aarsbetalende. Et livsvarig medlem, kemner Knutson, er avgaatt ved døden, og et nytt livsvarig medlem, frk. Sara Terland, er innmeldt.

Ved kemner Knutsons død den 8. september f. aa. har selskapet mistet sin stifter, sin formann, sitt virksomste og mest interesserte medlem, som ingen tilnærmedesvis vil kunne erstatte. Næstformannen, brukseier Fuhr, la kransen paa hans baare med selskapets inderlige takk for alt han var for det.

Regnskapet.

A. Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Inntekt:		Utgift.	
Beholdn. fra fr. aar	kr. 20752,67	Utbetalt Byselskapet $\frac{3}{4}$	
Renter i 1929	" 1007,26	av rentene	kr. 755,45
		Beholdning: Obligasjoner	
		og sparebank	" 21004,48
	<u>Kr. 21759,93</u>		<u>Kr. 21759,93</u>

B. Grimstad Øl- & Vinsamlags Legat.

Beholdn. fra fr. aar	kr. 12754,65	Utbetalt Byselskapet $\frac{3}{4}$	
Renter i 1929	" 624,97	av rentene	kr. 468,73
		$\frac{1}{2}$ pct. avgift til Stats-	
		kassen for 1929	" 3,12
		Beholdning: Obligasjoner	
		og sparebank	" 12907,77
	<u>Kr. 13379,62</u>		<u>Kr. 13379,62</u>

C. Skibsreder O. R. Førøids Legat til Grimstad Bys Vel.

Beholdn. fra fr. aar,		Utbetalt Byselskapet	kr. 2736,25
legatkapitalen	kr. 50000,00	$\frac{1}{2}$ pct. avgift til Stats-	
Renter i 1929	" 2750,00	kassen for 1929	" 13,75
		Beholdning: Obligasjoner	" 50000,00
	<u>Kr. 52750,00</u>		<u>Kr. 52750,00</u>

Disse 3 legater har til regnskapsfører byens kemner og er undergitt Kirkedepartementets kontroll og revisjon.

D. Selskapets alm. Fond.

Beholdning fra fr. aar	kr. 726,52	Utbetalte bidrag:	
Medlemskontingent:		a. Gr.stad kom.	
a. Aarsbetalende medlemmer	kr. 33,00	Treplantningskomite til alm. virksomhet	kr. 3760,43
b. Nytt livsvarig medlem	" 50,00	b. do. til bypark,	" 100,00
	" 83,00	c. Grimstad By-museum til ny museumsbygning	" 100,00
Innbetalte legatrenter:			kr. 3960,43
a. Legat for Selskapet for Gr.stad Bys Vel	" 755,45	Diverse: Krans, annonser etc.	" 41,40
b. Gr.stad Øl- & Vinsamlags legat	" 468,73	Beholdning:	
c. Skibsr. O. R. Føreids legat	" 2736,25	Innestaaende i Grimstads Sparebank	" 788,00
	" 3960,43		
Renter i Gr.stads Sparebank	" 19,88		
	Kr. 4789,83		Kr. 4789,83

E. Avsatte midler.

Gjenstaaende beholdning til medlemsskrifter kr. 173,86

F. Brukseier M. Fuhrs Legat + direktør Kr. Helmers gave.

Beholdning fra fr. aar:		Utbetalt til kjøp av Mari-voll og Store Hamp-holmen	kr. 6514,00
a 7 obligasjoner, paalydende beløp	kr. 7000,00	Diverse utgifter ved eiendomskjøpene	" 217,00
b Innest. i Grimstads Sparebank	" 1074,95	Utbetalt til kjøp av vel fjerdeparten i Ytre Maløen med tilliggende holmer	" 1016,00
	kr. 8074,95	Kurstap ved salg av 4 obligasjoner	" 504,35
Gave fra direktør Kr. Helmer til innkjøp av skjergaardssteder	" 3000,00	Beholdning:	
Renter i 1929	" 364,23	a 3 obligasjoner, paalydende beløp	kr. 3000,00
		b Innestaaende i Grimstads Sparebank	" 187,83
			kr. 3187,83
	Kr. 11439,18		Kr. 11439,18

Regnskapene fremlegges i revidert stand til generalforsamlingens decharge.

Virksomheten.

I 1929 blev ved selskapets formann, kemner Knutson, utgitt 2 dobbelthefter av medlemsskriftet, nr. 6—7 og 8—9, som er sendt medlemmene og utlagt til salg hos byens bokhandlere. Før sin død opnaadde han herved aa faa ført helt a jour offentliggjørelsen av samtlige beretninger om Byselskapet og de til det knyttede institusjoner.

Den 2. november holdtes styremøte, hvor den tidligere næstformann, brukseier Fuhr, paa inntrengende henstilling lovet aa fungere som formann til første generalforsamling, idet lektor H. Terland inntil da paatok sig som næstformann aa overta selskapets arkiv og regnskapsførsel og foreløbig aa være medlemsskriftets redaktør.

Egne aarsberetninger er innsendt av Treplantningskomitéen og Bymuseet med andragender om bidrag for 1930.

Den paa siste generalforsamling 15. april f. aa. opnevnte komité, M. Fuhr, Halfdan Gundersen og H. Terland, traadte straks i virksomhet for sammen med formannen aa sikre innkjøp av utfartssteder i den nærmeste skjærgaard.

Ifølge generalforsamlingens beslutning var paa legatstifterens forslag Brukseier M. Fuhrs Legat stillet til raadighet for dette formaal. Senere utpaa sommeren blev av direktør Kristen Helmer kr. 3000.00 skjenket Byselskapet i samme øiemed, og tillike lovet han aa forære selskapet hele det store skogbevokste midtparti av Indre Maløen, hvilket løfte han innfriet ved gavebrev av 30. august f. aa.

Takket være direktør Helmers generøse gave kunde komitéen først og fremst sikre sig det største og mest søkte utfartssted i skjærgaarden, idet Marivoll, hele neset inntil markerne innenfor Sundet, er kjøpt av gaardbruker Ole Mindrebø for kr. 5700.00. Likeledes er Store Hampholmen kjøpt for kr. 800.00.

For de erhvervede eiendomme, Marivoll, Store Hampholmen og den centrale del av Indre Maløen, er avholdt skylddelingsforretninger, og eiendomsretten er sikret odels- og heftelsesfritt ved tinglysning.

Den fungerende formann og de to øvrige medlemmer av komitéen har i en skrivelse til direktør Helmer paa Byselskapets vegne uttalt en hjertelig takk til ham for den store generøsitet han har vist sin fødeby.

Senere er innkjøpt vel fjerdeparten av eiendomsretten til Ytre Maløen med tilliggende holmer (deriblandt Leiholmene, Svertingene og Teisteholmen) for kr. 1016.00. Eieforholdet er her meget innviklet, da en flerhet av Frivold-opsitterne er interessert.

Komitéen anser sig ennu ikke helt ferdig med sitt hverv.

I styremøte 24. mars d. aa. blev de innkomne andragender om bidrag behandlet, og man enedes om aa foreslaa for kommende generalforsamling følgende anvendelse av de disponible legatrenter for 1930:

Kr. 100.00 avsettes til bypark, kr. 100.00 til museumsbygning, kr. 100.00 til medlemsskrift, kr. 100.00 som førstebevilgning til minnesmerke over den avdøde formann, de øvrige rentepenger gaar til Treplantningskomitéens virksomhet.

Efterat styremøtet var holdt, er fra Grimstad formannskap innkommet andragende om et bidrag paa kr. 100.00 til utstyr paa lekeplassen ved Murgaarden.

I styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Grimstad 7. april 1930.

M. Fuhr. H. Terland. Halfdan Gundersen.

Lars Gundersen. J. C. Jørgensen. K. Dyvik.

K. M. Bie. N. K. Stokkan.

Grimstad kommunale Treplantningskomité.

Aarsberetning for 1929.

Grimstad kom. Treplantningskomite har i det forløpne aar lidt et stort og smertelig tap idet komiteens interesserte og dyktige formann, K. O. Knutson, er vandret bort. Aa gjøre sin by vakker og tiltalende var hans maal og tanke, og i dette arbeide gikk han aldri trett.

For det han ogsaa paa dette omraade fikk utrette, vil hans minne bli bevaret med taknemlighet for lange tider. Paa Knutsons baare blev fra komiteen nedlagt krans ved Dyvik med takk for dyktig og trofast virke.

Aaret 1929 har som det foregaaende vært et jevnt arbeidsaar.

Arbeidet med aa forskjønne Kirkeheien er fortsatt.

Kirkeheiens østre skraaning er renset og nye planter ombyttet med dem som er gaatt ut. Det samme er gjort ogsaa paa den vestlige skraaning. Forsenkningen vest for ekeholtet, som ifjor blev ferdigfylt, er blitt ompadd tiljevnet og renset. Paa denne plassen er anlagt et basseng av cement og rullesten, og i dette er plantet vannliljer. Fra toppen av heien og ned til bassenget er laget en liten bekk. Midt i bassenget er lagt springvann som kan utbygges til fontene.

I nederkanten av grusplenen er anbragt en drikkefontene. Fra denne og bassenget er lagt springvannsrør ned til hovedledningen ved Arendalsveien.

Fra Saluttplassen og østover er veien omlagt og utbedret. Skraaningen øst for plassen ompadd.

Ekelunden paa østskraaningen er renset, og en del syke trær fjernet. Likesaa er flere runner mot Kirken og paa vestskraaningen fjernet og jorden ompad.

Mot kirkeplassen og paa sletten mot Tellefsen er opstukket og dypspadd til anlegg av blomsterbedd.

Langs veien ved jordstykket nedenfor den gamle kirkegaard er satt op en ca. 2 fot høi mur. Hele stykket skal jevnes og paafylles, og rekkverk tenkes opsatt paa muren.

Chr. Groos's, Munchs og Gravkapell-plassene har vært under stadig tilsyn. Chr. Groos' plass blev ihøst dypspadd for omlegning av blomsterarrangement.

Alleen paa Vesterveien, Oplandsveien og Østerveien er eftersett. Paa Østerveien blaaste ihøst under en svær storm 2 bjerketrær over ende, og nogen andre holdt paa aa knekke. Disse er blitt fjernet. Der de stod skal innplantes lindetrær.

Lindetrærne paa Oplandsveien er kyllet, og den store linden utenfor Trevarefabrikken fjernet efter inntrengende henstilling fra hr. Lunden, da treet stengte for baade sol og lys. Det viste sig efter felningen at treet var raattent. Alleen har ikke vært kyllet siden trærne blev plantet for ca. 50 aar siden.

Efter formannens død sendte komiteens medlemmer Aalvik og Dyvik henstilling til formannskapet om aa velge et nytt medlem istedetfor Knutson. Hertil valgte bystyret hr. skibsreder Th. O. Tønnevold, som i styremøte 26. oktober 1929 blev valgt til formann.

Til sekretær valgtes Dyvik, og til leder av det faglige arbeide valgtes fylkesgartner Aalvik.

Da ingen av medlemmene vilde overta kassererstillingen, valgtes frk. Gurine Pedersen til kasserer mot en aarlig godtgjørelse av kr. 50.00.

Til ny bypark har komiteen nu i bank paa særskilt konto kr. 2613.47.

I Grimstad Kom. Treplantningskomite,

Grimstad 19. mars 1930.

Th. O. Tønnevold. R. Aalvik. K. Dyvik.

Grimstad Bymuseum og Ibsenhus.

Aarsberetning for 1929.

Også i 1929 har Bymuseet og Ibsenhuset hatt stor søkning, særlig av tilreisende i sommerhalvåret. Frøken Ruth Vik har vært overdraget tilsynet og omvisningen i lokalene og samlingene, inntil hun den 1. oktbr. opsa stillingen for å overta en kontorpost. Senere har besøkende fått adgang ved å henvende sig til styrets formann, som efter kemner Knutsons død har vært disponent J. A. Gundersen. Som nytt styremedlem er av bystyret valgt rentier Halfdan Gundersen,

Bymuseet har i årets løp fått adskillige gaver. Ved konsularagent Gerh. Smith-Petersen er fra fru Antonette Andvord mottatt forskjellige vakre og interessante gjenstander som har tilhørt familierne Smith-Petersen og Pharo (dagerreotypi, broderte seler, brodert lommebok, broderduk). Av hr. Gerh. Smith-Petersen og frue er skjenket et haandbrodert sort tyllsjal som har tilhørt familien Holst, av frøken Anine Brinch en silhouett, en navneduk og mansjettknapper som har tilhørt tollkontrollør Brinchs familie.

Plassmangelen blir for hvert år mer og mere følelig. Nybygningsfondet beløper sig nu til nær kr. 14000.00.

Arbeidet for innsamling og bevaring av våre lokale minner har i 1929 lidt et smertelig tap, idet lederen og drivfjæren i dette arbeide, kemner Karl O. Knutson, avgikk ved døden den 8de september.

Allerede fra sin tidlige ungdom var Knutson besjelt av en brennende interesse for fedrenes historie, ikke minst den lokale. Gjennem flittig lesning utvidet han de kunnskaper han hadde erhvervet på Fjære skole. All fritid blev benyttet hertil. Sålenge han var bosatt i barnedomshjemmet på Sævelid, brukte han endog veien til og fra sitt arbeide i byen til lesning. Likeså de mange timer han måtte vente på „Excellencen”, „Agder” og „Activ”, hvis ekspedisjon var et av hans hverv i stillingen som kontorbetjent hos konsul B. Einersen. Der var dengang ikke det utviklede etterretningsvesen som nu. „Excellencen” gikk i Bergensruten og gav anledning til mangen ledig ventetime på det uvisse. „Agder” og „Activ” hadde kortere rute, men mange anløpssteder i „Leia” hvorfor også disse var slemme til å la vente på sig.

Ved sin flittige benyttelse av disse mange timer pløiet Knutson gjennom Norges gamle historie, Snorres Edda og våre eldste forfattere samt et utvalg av verdenslitteraturens store navne. Han var en lidenskapelig beundrer av Henrik Wergeland, hvis idealistiske ånd han følte sig sterkt i slekt med.

Av datidens forfattere var det især Ibsen som fanget hans hug. Ved sitt arbeide i ungdomslagene og ved ledeise av lokale opførelser av dele av hans skuespill bragte Knutson datidens ungdom en del av sin interesse og begeistring for denne dikter og for betydningen av hans virke.

Som et rent naturlig utslag herav fremstod siden den interesse der hjalp ham til å grunnlegge det nu landskjente „Ibsenhuset i Grimstad” og det lokale Bymuseum.

Det er en betydelig innsats og interesse der skal til for å bære tanken frem og sette den ut i livet. Selvsagt fant han forståelse og varm støtte hos en rekke medborgere. Men det er dog ikke for meget sagt at uten kemner Knutsons initiativrike og opofrende arbeide hadde ingen av disse institusjoner blitt til, — heller ikke utviklet sig til hvad de er idag. Det er en anselig sum av arbeide og tid som han har ydet her, uten lønn og mangen gang uten forståelse fra sine bysbarn.

Ved Knutsons død søkte vi å gi uttrykk herfor, idet der ved den fungerende formann blev lagt en krans på hans bære med takk og farvel.

Nevnes bør også den måte hvorpå han har søkt å underbygge begge institusjoner økonomisk.

Det står nu til eftertiden å føre det så vel begynte arbeide videre fremover.

Grimstad 27. mars 1930.

J. A. Gundersen, Halvdan Gundersen, H. Terland.

Gavebrev.

Jeg undertegnede K. Helmer erklærer herved at jeg skjenker en del av min eiendom *Maloen*, gårdsnr. 6 i Fjære herred, til Selskapet for Grimstad Bys Vel i den hensikt at den skal benyttes som et almindelig utfartssted for byens befolkning; den skal derfor bevares udelt og ikke utparcelleres til tomter.

Den bortskjenkte del utgjøres av den skogstrekning som ligger mellem Grimstadfjorden og sundet „Kalven”, på østsiden tilstøtende konsul Dues eiendom og paa vestsiden min egen innmark, og som består av:

- I. Størstedelen av den mig ved skjøte av 23. juni 1921 kjøpte større skogparcel, — og
- II. den ved skjøte av 24. september 1921 kjøpte lille par-

cel, som ved skylddelingsforretning av 16. septbr. 1919 er kalt „Øiheim” under brnr. 4 av skyld 2 øre.

Parcel I er ved skylddelingsforretning av 5. august 1929, tinglyst 15. s. md. ilagt en skyld av 24 øre under navn «Skogheim» med bruksnr. 8, således at den hele bortskjenkte strekning har en samlet skyld av 26 øre under bruksnr. 4 og 8.

Grensene for bruksnr. 8 er nærmere beskrevet ved ovennevnte skylddeling av 5. aug. d. å.

Jeg forbeholder mig dog i den omhandlede skogmark å fortsette med oprydningen av skogen og benytte den av rydningen fallende ved, samt fremtidig havnegang for hest og kreaturer.

Forøvrig stilles følgende betingelser eller ordensregler, som nøie må overholdes:

1. De besøkende må holde sig innenfor feltets grenser, ikke komme inn på naboeiendommen i øst og ikke ferdes i innmarken eller på min øvrige private grunn; der må således ikke legges til med båt ved mine brygger.
2. Trær og planter i skogen må ikke beskadiges.
3. Ild må ikke gjøres op noget sted; — den største forsiktighet mot ildsfare må utvises.
4. Hest og kreaturer som går i skogen, må ikke jages eller utsettes for overlast.
5. I tilfelle gjerdet mot konsul Dues eiendom skulde bli beskadiget av de besøkende, skal det være Byselskapets plikt å sette det i forsvarlig stand igjen.

Brygger kan anlegges innen grensene; trevirke i skogen må dog ikke brukes hertil.

Med ovennevnte forbehold overdrages herved omhandlede to parceller til Selskapet for Grimstad Bys Velodols- og heftelsesfritt, og er jeg således dets hjemmelsmann efter loven.

Dette gavebrev, hvortil stempelpapir beregnes efter en sum av kr. 2500.00, blir å tinglyse.

En gjenpart erholder jeg.

Grimstad, den 30. august 1929.

K. Helmer.